

HET GEULDAL

**Minder wateroverlast, meer natuur.
Het kan met uw gulle gift.**

Natuurmonumenten

Samen sterk voor de natuur

De natuur in Nederland staat onder grote druk. Samen met natuurliefhebbers zoals u maken wij ons sterk voor het beschermen en ontwikkelen van de natuur in Nederland. Onze droom is van Nederland een land te maken waar de natuur de ruimte krijgt, kan groeien en bloeien. Een land waarin wij volop van de natuur kunnen genieten. Als Natuurmonumenten beheren wij meer dan 108.000 hectare natuur. Op veel plekken door heel Nederland herstellen wij natuur en landschappen en leggen wij nieuwe natuur aan.

De natuur als oplossing

Bij onze projecten hebben wij altijd oog voor maatschappelijke problemen en uitdagingen. Wij kijken steeds hoe de natuur een bijdrage kan leveren aan oplossingen hiervoor. Het Geuldal is een mooi voorbeeld. Door de maatregelen die wij in onze gebieden nemen, vermindert de kans op wateroverlast in de omliggende dorpen en steden dankzij de natuur.

Uw steun is van onschatbare waarde

De natuur is iets om zuinig op te zijn, om te koesteren. Dat vergt flinke investeringen. We willen u dan ook graag uitnodigen om ons werk te steunen met een gulle gift. We bieden de mogelijkheid om giften boven € 500,- te bestemmen voor bepaalde onderdelen van ons werk. Dat geldt ook voor het Geuldal. Dit willen wij dan ook graag bij u onder de aandacht brengen. Dank voor uw interesse en betrokkenheid!

- André Hassink, programmamanager Geuldal

“Water is voor elke plant belangrijk, maar bijzondere soorten vragen bijzondere watercondities. De moeraspirea vraagt natte omstandigheden en schoon mineraalrijk grondwater. De moeraspirea geeft kleur aan het landschap in de vorm van witte wolkjes en biedt voedsel aan vlinders zoals de bijzondere purperstreepparelmoervlinder.”

- Corine Geujen, Hydroloog

Nederland waterland

Nederland is een echt waterland. Al eeuwen vechten wij tegen het water, leven wij samen met het water. Van oudsher is alles erop gericht om water zo snel mogelijk af te voeren. Weg ermee! Als een gebied onder water liep, zochten we manieren om het water daar zo snel mogelijk weg te halen. Beken werden rechtgetrokken, zodat deze meer water konden verwerken en onder de grond werden drainagebuizen gelegd. Zo werd de grond droger en beter toegankelijk voor zware landbouwvoertuigen. Alles om het water zo snel mogelijk kwijt te zijn. Inmiddels is deze aanpak achterhaald. De gevolgen van de verandering van het klimaat dwingen ons om anders met water om te gaan. Het roer moet om! Samen met verschillende partners is Natuurmonumenten aan de slag gegaan in het Geuldal in Limburg en ook de komende jaren gaan wij hiermee door.

Samenwerken

De gevolgen van de klimaatverandering verminderen is een flinke uitdaging die verder reikt dan onze gebieden. Dit vraagt om een grootschalige en integrale aanpak. Vandaar ook dat wij intensief samenwerken met een groot aantal landelijke en lokale organisaties en de overheid. Want dan en alleen dan kunnen wij de wateroverlast verminderen en de natuur behoeden voor de desastreuze gevolgen van extreme droogte.

Klimaatverandering leidt tot extremen

De gevolgen van de klimaatverandering verminderen is een flinke uitdaging die verder reikt dan onze gebieden. Dit vraagt om een grootschalige en integrale aanpak. Vandaar ook dat wij intensief samenwerken met een groot aantal landelijke en lokale organisaties en de overheid. Want dan en alleen dan kunnen wij de wateroverlast verminderen en de natuur behoeden voor de desastreuze gevolgen van extreme droogte.

Extreme wateroverlast

Beekjes die veranderen in snelstromende rivieren, kolkend water dat door de straten stroomt, ondergelopen huizen, bewoners die moeten vluchten voor het snel stijgende water. Door de verandering van het klimaat krijgen wij vaker te maken met extreme wateroverlast. Het natuurgeweld van de zomer van 2021 drukte ons met de neus op de feiten. Maar niet alleen wij mensen hebben last van extreme nattigheid, ook de natuur lijdt eronder. De overstromingen trokken een spoor van verwoesting door de natuur. Veel vegetatie ging verloren.

Extreme droogte

Naast de extreme wateroverlast hebben wij te maken gehad met extreme droogte. Het was soms vele weken achtereen kurkdroog. Dat is desastreus voor de natuur. Droogte veroorzaakt onherstelbare schade aan schitterende landschappen, ecosystemen worden verstoord en flora en fauna komen in de verdrukking. Beken en vennen bijvoorbeeld hebben het door droogte zwaar te verduren. Net als heide en de vlinders die daar leven. Drassige zones vallen in sommige gevallen compleet droog. Het onderwater leven sterft en vissen en amfibieën komen meer en meer onder druk te staan. Droogte is een regelrechte ramp.

Onze aanpak in onze gebieden: minder wateroverlast, meer natuur.

Onze aanpak is erop gericht om regenwater vast te houden waar het valt en de weg die het water aflegt naar de rivier de Geul aanzienlijk te verlengen en het water te vertragen. Een aanpak die bestaat uit verschillende maatregelen, zoals het verwijderen van drainagebuizen en het planten van struiken en bomen.

Verwijderen van drainagebuizen

In maar liefst 70% van de grond in Nederland liggen drainagebuizen. Ook het Geuldal ligt er vol mee. Sommige van deze buizen al sinds de eerste wereldoorlog, de meeste sinds de jaren '50. Een erfenis uit de tijd dat wij in Nederland nog vonden dat water zo snel mogelijk moest worden afgevoerd. Wij halen deze buizen nu een voor een uit de grond. Een flinke klus, want voordat we de buizen daadwerkelijk kunnen uitgraven moeten wij deze eerst lokaliseren. En dat betekent dat we alle greppels en beekjes een voor een moeten afspeuren. Tot nu toe hebben wij in het Geuldal maar liefst 9.000 meter buizen verwijderd. Ook de komende tijd gaan wij volop door met het verwijderen van de buizen. De komende jaren gaan wij maar liefst 55 hectare in onze gebieden buisenvrij maken en de mogelijkheden onderzoeken om ook buiten onze gebieden buizen te verwijderen.

Meer vegetatie

Daarnaast gaan we struiken en bomen planten in onze gebieden. Dit heeft direct effect op het vasthouden van water. Door extra vegetatie wordt het water langer in de grond vastgehouden, wordt de weg die het water aflegt naar de Geul verlengd en zal de piek van wateroverlast afnemen. Het water is dan langer onderweg, wat de kans op overstromingen in verstedelijkt gebied aanzienlijk vermindert. En ook de droogtepiek heeft dan minder grote gevolgen, omdat in tijden van droogte het water door de natuur gedoseerd wordt afgegeven.

Landschapselementen

De kleinere elementen in het landschap leveren ook een bijdrage aan het langer vasthouden van water. Hier besteden wij dan ook de nodige aandacht aan. Zo vullen wij de bosrand aan met vegetatie en onderhouden wij graften. Deze terrasvormige hellingen spelen een belangrijke rol bij het afremmen van water en bij het beperken van erosie. Bij de wat kleinere percelen besteden wij veel aandacht aan de perceelsranden. Als deze permanent begroeid zijn, remmen de randen stromend water af. Dit veroorzaakt een positief effect op het bodemleven, op de sponswerking van de natuur en op de kwaliteit van het landschap in het Geuldal.

“Door beken natuurlijk in te richten, met meanders en dood hout in de beek, zullen ze sneller hun dalvlakte overstromen, waardoor meer water vertraagd zal worden afgevoerd.”

*- Alphons van Winden,
Hydroloog bij Bureau Stroming*

Meanderende beken

Vanuit de inmiddels verouderde gedachte dat water snel moest worden afgevoerd, zijn in het verleden veel beken in Nederland rechtgetrokken. Wij breken rigoureus met deze aanpak en geven beken weer alle ruimte om te slingeren. Dat heeft een aantal voordelen. Doordat een beekje weer ruimte krijgt, ontstaan er vanzelf bochten die het water afremmen. Hierdoor worden beekjes minder diep en ook dit zorgt ervoor dat het water minder snel stroomt. En meer bochten betekenen ook dat de lengte van de beken toeneemt en dat deze een grotere hoeveelheid water kunnen verwerken, wat weer helpt tegen wateroverlast. Een schitterend voorbeeld van hoe de natuur de oplossing biedt voor de gevolgen van wateroverlast. Ook de natuur zelf profiteert van meanderende beekjes. Zo worden verschillende natuurgebieden door het slingerende water met elkaar verbonden. Daarnaast blijft ook door deze maatregel het water langer in een gebied. Zo komen, om een voorbeeld te geven, poelen waar salamanders leven, niet meer droog te staan.

Help mee!

Minder wateroverlast en meer natuur in het Geuldal. Maak uw gift van 500 euro of meer over op **NL69 INGB 0000 0099 33** t.n.v. Natuurmonumenten o.v.v. Geuldal water langer vast.

Natuurmonumenten
Maart 2022

Mariëtte Flipse, relatiemanager
E m.flipse@natuurmonumenten.nl
M 06 - 83 19 37 44

Bezoekadres: Stationsplein 1, 3818 LE Amersfoort
Postadres: Postbus 2182, 3800 CD Amersfoort

Kijk voor meer informatie op nm.nl/gullegever

Natuurmonumenten